

Turun yliopisto
University of Turku

**Onko tilintarkastajia hyväksyvällä ja
valvovalla viranomaisella rooli
tilintarkastusalan tutkimuksen ja opetuksen
edistämisessä?**

Jukka Mähönen

26.5.2010

Terminologinen erottelu

- **Tilintarkastuksen tutkimus; esim.**
 - Tilintarkastajaprofessio (tilintarkastajalle asetettavat vaatimukset, oikeudellinen ympäristö, esim. regulaatiotutkimus)
 - Tilintarkastusyhteisöt (esim. laadunvarmistus)
 - Tilintarkastusmarkkinat
 - Tilintarkastuskoulutus
 - Tilintarkastusteknologia
 - Tilintarkastusprosessit
 - Raportointi
 - Sisäinen tarkastus
- **Tilintarkastusoikeuden tutkimus**
 - Tilintarkastuksen oikeudelliset informaatiolähteet
 - Tilintarkastussäätelyn oikeuslähdeoppi
 - Corporate governancen oikeudellinen tutkimus
 - Lainsäädäntötutkimus

Roolijako

- **Säädösperusta (TTL 41 §)**
 - Tilintarkastuksen yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta: Valtion tilintarkastuslautakunta (VALA)
 - Tilintarkastajien hyväksymiseen ja hyväksytyjen tilintarkastajien toiminnan valvontaan liittyvä ohjaus ja kehittäminen: Keskuskauppakamarin tilintarkastuslautakunta (TILA)

VALAn rooli

- **VALAlla kaksoisrooli norminantajana**
 - Yleinen ohjeistus: kannanotot
 - Ohjeistus yksittäistapauksissa hallintolainkäyttöviranomaisena
 - Hyväksymisen peruuttaminen (TTL 50 §)
 - Muutoksenhakuelin TILAn ja kauppakamarien tilintarkastusvaliokuntien päätöksistä (53 §)
- **Keskittyy TTL:n soveltamiseen ja hyvän tilintarkastustavan kehittämiseen**
- **Rooli tilintarkastusoikeudellinen: ensi sijassa hallintolainkäyttöelin**
- **Tutkimuksen tarve: Mikä on VALAn kannanottojen ja ratkaisujen oikeudellinen luonne?**

TILAn rooli

- **Tilintarkastajien valvonta ja laadunvarmistus (TTL 40 §)**
- **Rooli tilintarkastuksellinen**
 - Koskee kaikkia tilintarkastustutkimuksen lohkoja
- **Varsinaisen tilintarkastustutkimuksen edistäminen kuuluu näin TILAn rooteliin**

TILAn mahdollisuudet edistää tilintarkastuksen tutkimusta

- **Vrt. IASB:n tutkimusaloite (maaliskuu 2010)**
 - Tilintarkastusstandardien soveltaminen
 - XBRL:n (eXtensible Business Reporting Language) vaikutukset tilintarkastukseen ja muuhun varmistustoimintaan
 - Pk-yritysten riskiperusteinen tilintarkastus
 - Ammatillisen harkinnan rooli tilintarkastuksessa
- **Yhteistyössä ACCAn (Association of Chartered Certified Accountants) ja IAAER: (International Association for Accounting Education and Research)**

Vastaavasti

- **TILA ei tutkimuselin**
- **Yhteistyö tilintarkastusprofession (KHT-yhdistys, HTM-tilintarkastajat) sekä yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten kanssa**
- **Tärkeää sekä**
 - Teoreettinen perustutkimus
 - Soveltava tutkimus

Vertailevat tutkimukset ytimessä

- **Suomalainen**
 - Tilintarkastusprofessio
 - Corporate governance
 - Standardien soveltaminen
 - Laadunvarmistus
 - Valvontajärjestelmä
- **Suhteessa eurooppalaiseen ja globaaliin (esim. Yhdysvallat)**

